Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 16 (98) | Vilnius 1938 m. vasario 7 d. (antradienis) | Antri metai

Šiame numeryje

Lietuvos—Latvijos santykiai. Londone vėl sprogsta bombos. Airiai siunčia anglams... ultimatumą. Amerikos prezidentas aiškinasi. Ką rašo Vatikano laikraštis apie Hitlerio kalbą. Pasikalbėjimas su ministru Šauliu. Blaivybės savaitės proga.

IŠ BALTIJOS SANTARVĖS KONFERENCIJOS

Lietuvos ir Latvijos ministrų pasakytos kalbos

Kaip žinia, šio mėn. 1 — 2 dienomis Kaune įvyko devintoji iš eilės Baltijos Santarvės konferencija, kurioje dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministrai. Konferenciją atidarant jie pasakė kalbas. Žemiau dedame Lietuvos ir Latvijos užsienių reikalų ministrų pasakytas kalbas, iš kurių matyti, kad Baltijos valstybių užsienio politika yra suderinama.

Ministras J. Urbšys pasakė:

„Dėl įvairių aplinkybių mūsų antras 1938 metų susitikimas galėjo įvykti tik dabar, 1939 metų vasario mėnesyje. Per tą apie dviejų mėnesių laukimo laikotarpį mūsų kraštų spauda galėjo užregistruoti, bent mūsų viešosios nuomonės dalyje, tam tikros nepatenkinimo ir kritikos dvasios buvimą dėl to, ką mes paprastai vadiname Baltijos Santarve, ir dėl jos organo, trijų užsienių reikalų ministrų periodinių konferencijų, kurioms kai kas tariasi galįs prikišti konkrečių rezultatų menkumą.

Mes, tiesa, neprivalome duotis vadovaujami savo darbuose vienokio ar kitokio spaudos balso, bet mes, be abejo, turime didžiausią interesą likti mūsų savitarpio susiartinimo darbe gražioje dermėje su mūsų trijų valstybių jausmais ir opinija. Nes man rodosi, — ir aš esu tikras šitaip reikšiąs Lietuvoje labai paplitusią mintį, — kad mūsų sritinis susibūrimas įgyja savo tikrą ir pilnutinę vertę tik su sąlyga, kad mūsų tautos plačiai dalyvautų, susiartinimo darbe, kurį varo jų vyriausybės, taip pat taikant tą solidarumo principą, kuris buvo padėtas į mūsų bendradarbiavimo pagrindą.

Gilesnis to principo realizavimas mūsų savitarpio santykiuose ir rūpestingesnis šalinimas to, kas gali pastoti kelią į tą tikslą, man atrodo, yra vienas iš konkrečiausių mūsų buvusiųjų ir būsimųjų pastangų rezultatų. Kiekviena iš mūsų trijų valstybių neabejotinai turi savų problemų, bet nė viena iš tų problemų nėra, mano žiniomis, tokio pobūdžio, kad galėtų mus suvesti į konfliktą. Suprantamas dalykas, kiekvieno iš mūsų krašto gerai suprastas interesas eina vyriausiuoju mūsų individualių pastangų įstatymu, bet man atrodo, iš antros pusės, tikra ir nustatyta, kad niekas realaus nesipriešina mūsų santykiuose jei ne aktyviai, tai bent pasyviai minėtąjį solidarumo principą vykdyti.

Jei iš antros pusės bus atsiminta, mūsų bendros pastangos, skirtos suteikti kiekvienos iš mūsų trijų valstybių užsienio politikai neutralumo orientacijai, tariant, grynai tautinei orientacijai, paremtai vien tik rūpesčiu palaikyti ir ginti savo laisvę, teks pripažinti, kad solidarumo principas šitaip yra gavęs dar tvirtesnį pagrindą. Tas pagrindas yra medžiagiškai pasireiškiąs vienodame neutralumo įstatyme, kurį mūsų trys valstybės yra jau paskelbusios.

Šit su kokiomis mintimis Lietuva atneša savo pilną bendradarbiavimą į dabartinę konferenciją ir kurioms ji tikisi rasti palankų aidą savo Baltijos partneriuose, atstovaujamuose prie šio stalo Jūsų Ekscelencijoms, su tokia kompetencija ir tvaskesiu.

Dar sykį pakartodamas savo nuoširdžiausius pasveikinimus Jūsų Ekscelencijoms, skelbiu devintą Baltijos konferenciją atidarytą".

Latvių užsienių reikalų *ministras Munteras*, atidarant Baltijos valstybių užsienių reikalų konferenciją, pasakė šitokią kalbą:

„Jums labai nuoširdžiai dėkoju už Jūsų malonius pasveikinimo žodžius, taip pat už tradicinį vaišingą sutikimą, kurio mes esame susilaukę iš Lietuvos mūsų devintos konferencijos proga. Pasinaudoju šia proga paprašyti Jūsų Ekscelenciją teikitis pareikšti mano padėkos ir dėkingumo jausmus Jūsų pranokėjui p. Lozoraičiui už draugišką bendradarbiavimą, visiško lojalumo dvasią ir našią iniciatyvą, kurie sudaro jo vertingą įnašą į mūsų bendrą darbą nuo Baltijos Santarvės pradžios ir net prieš tai, kada buvo padėti 1934 metų rugsėjo 12 dienos sutarties pagrindai.

Dabartiniu susitikimu baigiasi trečias mūsų konferencijos ratas, ir galėtų imti pagunda išvesti balansą. Tačiau svyruoju tai padaryti tuo tarpu, laukiant išvadų, kurias prieisime, baigę savo diskusijas.

Norėčiau tik iškelti, kad nesidalinu nuomone tų mūsų kritikų, kurie reiškia savo nepatenkinimą tuo, ką jie vadina Baltijos bendradarbiavimo „menkais rezultatais", nors patys nepateikia kūrybinių pasiūlymų, kurie galėtų padėti pagerinti padėtį, kurią jie apibūdina kaipo nepatenkinamą. Tiesa, geresnis yra gero priešas, ir to aš toli gražu nereikalauju mums neklystamumo ir nelaikau mūsų darbų rezultatų idealu.

Bet beveik penkerių metų asmeninio kontakto ir bendro darbo patyrimas mane yra įtikinęs, kad apribojimai, kurie yra neišvengiami ten, kur tenka suderinti kelias pažiūras ir spręsti apie faktus, yra gražiai atlyginti pajautimo, kad buvo siekta susipratimo elementų, kurie susikraudami sudaro tvirtą pagrindą ateičiai. Iš tikrųjų, mes nedirbame vien tik šiai dienai, ir, jei mums pavyks palaikyti santarvės dvasią ir norą bendradarbiauti, mes būsime įnešę savo įnašą, vis tiek, koks jis kuklus būtų, į darbą, kurį mūsų tautų instinktas yra palaikęs būtinu nuo pirmųjų mūsų kraštų nepriklausomybės momentų.

Tegul dabartinė konferencija, kaip ir visos ankstesnės, būna žingsnis į priekį ta kryptimi".

Stiprinami Lietuvos ir Latvijos santykiai

Latvijos Prezidentas Karolis Ulmanis priėmė naujai paskirtą Lietuvos pasiuntinį ir įgaliotą ministrą K. Bizauską.

Priėmime dalyvavo Latvijos užsienių reikalų ministras V. Munteras su aukštaisiais užsienių reikalų ministerijos pareigūnais ir kariuomenės vadas generolas Berkis su aukštaisiais karininkais.

Ministras Bizauskas savo kalboje pareiškė, kad jis laikys malonia pareiga stiprinti ir gilinti tarp abiejų broliškų tautų esančius draugiškus santykius.

Ypatingai dabartiniais neramiais laikais Lietuvos ir Latvijos pirmutinis ir svarbiausias uždavinys yra dirbti taikai. Lietuva ir Latvija visados yra šiam tikslui dirbusios. Geriausias tam įrodymas yra sėkmingas Baltijos valstybių santarvės buvimas ir tų valstybių pastangos sustiprinti savo nepriklausomybę neutralumo pagrindais.

Valstybės Prezidentas Karolis Ulmanis atsakydamas, tarp kitko, pareiškė: „Draugiški ir nuoširdūs santykiai su gimininga lietuvių kaimynine tauta jeina į latvių tautos tradiciją, ir abiejų kraštų vyriausybės, savaime suprantama, turi stengtis šituos santykius atitinkamu abipusiu pasitikėjimu ir tokiu pat bendradarbiavimu toliau plėsti"

Lietuvos užsienių reikalų ministras Juozas Urbšys, pirmininkavęs devintajai Baltijos Santarvės konferencijai ir atidarydamas ją pasakė politinę kalbą.

Ko Londone niekuomet nebuvo

Savo metu rašėme, kad Londone keliose vietose buvo mėginta bombomis sprogdinti viešosios įstaigos. Iš karto anglų policijai nepavyko susekti, kas sprogdina namus, bet vėliau paaiškėjo, kad tai yra airių respublikonų darbas. Tačiau iki šiol policija nesuėmė kaltininkų ir per porą savaičių buvo ramu. Tik šio mėn. 3 dieną Londono policija vėl buvo užaliarmuota bombų sprogimu. Šiuo žygiu bombos sprogo požeminio geležinkelio stotyse. Paaiškėjo, kad laikrodinės bombos buvo paliktos lagaminuose (čemodanuose). Sprogimo metu keli žmonės buvo sužeisti ir stotys gerokai apardytos.

Nubausti Vyties išniekintojai

Prieš porą savaičių Klaipėdos krašte, Smalininkų miestelyje penki vienodais rūbais apsirengę vyrukai viešai užtepė smala pašto iškaboje Lietuvos valstybės ženklą—Vytį. Tie vyrukai, tur būt, manydami atlikę vokiškumui didelį patarnavimą, to savo darbo ir nesiginė.

Apie tokį žygdarbį buvo pranešta Klaipėdos krašto naujai sudarytai direktorijai, kuri tuojau davė įsakymą pravesti tardymą, kaltininkus suimti ir atiduoti teismui. Direktorija pabrėžė, kad ji tokių poelgių nepakęsianti.

Dabar Klaipėdos spauda praneša, kad tie piktadariai teismo jau yra nubausti: vienas 6 mėnesiams arešto, du po 2 mėnesius arešto, ketvirtas 100 litų pinigine bauda.

Po bombų ultimatumas

Oficiali anglų telegramų agentūra „Reuter" praneša, kad Anglijos užsienių reikalų ministras Halifaksas gavo iš „Airijos respublikonų" ultimatumą, kad per 4 dienas atšauktų iš Airijos visą anglų kariuomenę. Jei anglai to nepadarys, airiai pradės visoje Anglijoje bruzdėjimą, sabotažą ir pasikėsinimus.

Ryšium su tuo, uždrausta publikai lankyti parlamento rūmus, visoje Anglijoje padaryta pas daugelį airių kratos, bet pas nieką nieko įtariančio nerasta. Tačiau nemažai airių anglų policija suėmė ir dabar tardo. Anglų spauda plačiai rašo apie šį ultimatumą, pabrėždama, kad vien tik Anglijoje yra apie 3.000 airių respublikonų, kurie pasiryžę kovoti už visišką Airijos nepriklausomybę nuo Anglijos.

Vatikanas reaguoja

Vokietijos kancleris savo kalboje tarp kitko priminė ir katalikų bei protestantų Bažnyčių padėtį Vokietijoje. Hitleris, atremdamas daromus jo partijai priekaištus dėl Bažnyčių persekiojimo, padavė statistinių žinių, kiek kuriais metais Vokietijos vyriausybė yra sumokėjusi abiejų bažnyčių reikalams. Ta proga Hitleris paklausė, kiek gi Bažnyčių reikalams sumoka Anglija, Prancūzija ir Amerika. (Šiose valstybėse Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės). Po to Hitleris puolė dvasininkus, primindamas, kad netoleruosiąs jų priešdorovinio gyvenimo.

Į šios kalbos dalį griežtai sureagavo Vatikano organas „Osservatore Romano", primindamas, kad Hitlerio žodžiai neturi nieko bendro su tikrąja katalikų padėtimi Vokietijoje. „O. R." yra tos nuomonės, kad kitaip tikinčius (O vietomis ir kitaip kalbančius. Red.) galima persekioti ne tik fiziškai, bet ir dvasiniai juos kankinant.

Toliau Vatikano organas suminį visą eilę Vokietijos katalikų persekiojimo faktų ir į Hitlerio mestą mintį, kad ir Vokietijoje Bažnyčia galinti būti atskirta nuo valstybės, klausia:

„Būtų labai įdomu sužinoti, ar kalbėtojas (Hitleris), kalbėdamas apie tokį atskyrimą, norįs duoti Bažnyčiai tokią pačią laisvę, kokia ji turi minėtose demokratinėse valstybėse: žodžio, spaudos, kulto, mokymo, apsaugos, organizacijų, — žodžiu, tas laisves, kurių paskutiniai pėdsakai yra naikinami dabartinėje Vokietijoje".

Prezidentas Ruzveltas aiškinasi

Pereitame „Aido" numeryje buvo pranešta apie sensacingą Amerikos prezidento Ruzvelto pareiškimą senato kariškos komisijos nariams. Prezidentas Rezveltas esą pareiškęs, kad Jungtinės Amerikos Valstybės visada palaikysiančios Anglijos ir Prancūzijos pusę.

Daugelis Amerikos laikraščių, pranešdami prezidento pareiškimą, pridūrė, kad Rezveltas pasakęs, jog „Amerikos siena yra prie Reino upės".

Tokios iš Amerikos gautos žinios vokiečių spaudoje sukėlė didžiausią pasipiktinimą.

Sužinojęs apie tai, Ruzveltas padarė antrą pareiškimą, kurio metu užginčijo spaudoje pasirodžiusias žinias apie jo žodžius, pasakytus kariškos komisijos nariams. Ruzveltas sakosi, kad jis iš viso nekalbėjęs apie Amerikos sieną prie Reino, o ir kitą jo kalbos dalį spaudos atstovai supratę per plačiai.

Atsarga gėdos nedaro

Didelį įspūdį padarė anglų spaudoje pasirodžiusi žinia apie Anglijos gyventojų ruošimą būsimam karui. Pagal tą planą, visa Anglija jau dabar yra padalinta į 12 apygardų, kurioms yra paskirti komisarai. Karo metu šie komisarai turės neribotą valdžią ir rūpinsis, kad gyventojams nepritruktų maisto ir kad visi pagal išgales dalyvautų ginantis nuo užpuolimo. Pažymėtina ir tai, kad Anglijos karo aviacijos ministerija užsakė Amerikos fabrikams pagaminti dar kelis šimtus lėktuvų bombanešių, kurių dalis jau gabenama į Angliją.

×

Telegramų pranešimu, Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė paruošė naują didžiųjų karo laivų statybos planą. Pagal šį planą, per 10 metų bus pastatyta 500 naujų karo laivų. Laivai jau pradėta statyti.

Prancūzijos Prezidentas Londone

Jau pernai, atsilankius Paryžiuje Anglijos karaliui Jurgiui VI, buvo pranešta, kad Prancūzijos prezidentas Lebrenas esąs pakviestas atvykti į Londoną.

Dabar jau oficialiai pranešama, kad Prancūzijos prezidentas su savo palydovais atvyksiąs į Londoną kovo 22 dieną.

Anglai aukštąjį svečią ruošiasi priimti kuo iškilmingiau, nes ir prancūzai Anglijos karalių Paryžiuje priėmė labai iškilmingai. Be to, anglams kaip lygiai ir prancūzams svarbu pabrėžti abiejų didžvalstybių draugiškumą ir gerus santykius.

TEN, KUR ATSTOVAUJAMA LIETUVA

(„Aido" bendradarbio pasikalbėjimas su Lietuvos nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Lenkijai dr. Jurgiu Šauliu).

— Vilnius man yra labai gerai žinomas, pasakoja ponas ministras dr. J. Šaulys. Beveik gi esu vilnietis. Ten mokinausi trejus metus, o jau paskui baigiau studijas užsieny. Nuo 1919 metų Vilniuje neteko gyventi.

— Ponas Ministre, man, kaipo spaudos darbininkui, įdomu, ar mūsų laikraščius, išeinančius Vilniuje, paskui skaitydavote?

— Vilniaus krašto lietuvių gyvenimas ir spauda visada buvo man nesvetima. Berlyne būdamas prenumeravau dabartinį „Aidą", jo pirmtakus ir kitus laikraščius.

— Ar tiesa, Ponas Ministre, kad, „Eltos" žiniomis, Vilniuje netrukus būsiąs steigiamas Lietuvos konsulatas? — teiraujuosi.

— Jeigu jau „Elta" praneša, tai, matyt, tiesa,—gaunu atsakymą. Konsulatas Vilniuje žymiai palangvintų interesantams; tada nereikėtų dėl vizos važiuoti iš Vilniaus į Varšuvą. O juk 50% dabartinių interesantų mūsų konsulariniame skyriuje yra iš Vilniaus krašto. Kada jis bus įsteigtas, nežinau.

— Ar Varšuvoje bus rengiama Vasario 16 dienos minėjimas?

— Į šį klausimą, kol kas, aš Tamstai nieko tikro negaliu pasakyti. Dar nesuskubau pažinti, ar yra tam tinkama dirva. Pagaliau pasitarsiu su savo pasiuntinybės žmonėmis, — aiškina Lietuvos vyriausybės reprezentantas.

Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Lenkijai D-ras JURGIS ŠAULYS

Tarp kitko, Ponas Ministras taip pat teiravosi kaip gausi yra Varšuvos lietuvių kolonija, ar yra Lietuvos piliečių. Be to dar buvau užklaustas apie studentų skaičių ir apie šiandieninių studijų sąlygas.

Nuoširdžiai padėkojęs Lietuvos atstovui už pasikalbėjimą, ėjau namo ir stropiai analizavau jau du man žinomus Lietuvos diplomatus. Min. K. Škirpa ir min. J. Šaulys,— tai dvi visai skirtingų būdų asmenybės. Pirmasis kalbus, o antras, žemaitiškai mažai kalbąs. Tačiau abudu šie garbūs diplomatai yra nepaprastai nuoširdūs, malonūs ir savi.

Kas skaitė Lietuvos nepriklausomybės kovų istoriją, tas užtiko dr. J. Šaulio ir pulkininko K. Škirpos pavardes. Taigi dabartinis Lietuvos įgaliotas ministras Lenkijai dr. Jurgis Šaulys yra jau įgudęs diplomatas. Jau nepriklausomybės kovų metu energingas dr. J. Šaulys su užsieniu vedė atsakingas diplomatines derybas. Visa tai rodo, kad šias neseniai sau pasiimtas pareigas, ministras dr. J. Šaulys vykdys sėkmingai.

Varšuvos lietuvių kolonija džiaugiasi dar ir tuo, kad šį garsųjį Lietuvos diplomatą dažnai mato šventadieniais ir bažnyčioje per lietuviškas pamaldas. Kiek teko patirti, min. J. Šaulys po kelionės iš Berlyno šiuo laiku jau baigia tvarkytis. Darbas pasiuntinybėje verda ir šuoliais eina priekin. O dirbti yra kas, nors darbininkų yra apie dešimts.

K. U.

Negerk ir negirdyk!

Blaivybės įstatas skelbia: negerk ir negirdyk. Šio įstato turėtų laikytis visi — seni ir jauni, ir ponai, prasčiokai, mokyti ir beraščiai. Visiems blaivybė sveika ir graži. Deja, to įstato daug kas mūsų visuomenėje nesilaiko.

Mūsų tautai geriau būtų, kad jo laikytųsi plačiosios minios. Blaivininkai mano, kad nuo to pakiltų tautos gerovė, susitaupytų pinigų, laiko, sveikatos, padidėtų knygų skaitymas, susidarytų šeimose daugiau ramybės, džiaugsmo, tarpusavio sugyvenimo ir meilės. Todėl mūsiškė Blaivybės draugija, skelbdama šiemet Blaivybės Savaitę, davė jai šūkį: Per blaivų jaunimą į tautos gerovę!

Taip, blaivumas pakels tautos gerovę, bet kas blaivumą įgyvendins tautoje? Aišku, ne seniai, bet jaunikliai. Blaivybės draugija juose mato tautos gerovės mylėtojus ir kūrėjus ir jais pasitiki. Jaunikliai turi akis ir mato senių klaidas bei gyvenimo negerumus, nuo jų akylo žvilgsnio nepasislėps ir girtuokliavimo žala ir įvairių išgertuvių blogosios pusės. *Jaunime, ar tu nematai, kad taurelė ir butelis šeimoms ir tautai kenkia?* Nematai, kai tave apakino aistra ar jaunatvės dūkas. Bet tai negali būti. Tu matai ir nepatenkintas esi, tu pyksti ir smerki tą visuomenės silpnumą.

Pykti ir smerkti gera, bet maža; reikia darbo ir kovos. Matai piktžolę ir rauni ją šalin, matai blogą paprotį, kovok su juo. Nesakyk, kas man darbo, arba—ką aš padarysiu, prieš vėją nepapūsiu. Tik imk ir dirbk tai, ką gali ir kur gali. Pasitikėk, kad tokių, kaip tu, vis rasis daugiau ir tai, kas atrodo neįveikiama, ims silpti ir trauktis.

O gal tau šaus abejojimas, argi jau toks didelis blogumas tas išsigėrimas geroje kampanijoje, retesnei progai pasitaikius? Ar didelis? Atskiras įvykis, tiesa, nedidelis dalykas, bet jų visuma tautoje, tai jau tikrai nemažas ir jau tikrai toks, be kurio visiem mums būtų geriau.

Negerti ir negirdyti, tai valios dalykas. Esu viešpats savo veiksmų: nenoriu ir negeriu. Gali kiti kalbinti, pajuokti, prašyti, grasyti, aš pasiryžau negerti ir negeriu. Tai vyriškumas, tai dorybė! Tokia valia traukia kitus, kaip magnesas adatas. Geri, bet silpni valia žmonės glaudžiasi prie jos, nuo jos tvirčio patys tvirtėja: mes jiems ramstis ir išgelbėjimas. Kokia tada mums garbė ir džiaugsmas! Mes savo pečiais tautą palaikome ir nešame ją į šviesesnį rytojų.

Bet ar mano santūrumas neatims nuo manęs smagumo, kurį aš juntu, kai galiu pabūti draugų būrelyje: be taurelės sunku ten apseiti? Ar neatims? Nemanau, nes argi negalėtumei linksmas būti ir negerdamas? Juk blaivojo mintis šviesesnė, o savijauta pilnesnė, ar negalėtum savo džiaugsmo padidinti? O jei ir turėtum kurių nuostolių, tai ar neverta tautos labui truputį savęs paaukoti? *Norime už tėvynę kraują lieti, jos šaukiami stojame į karių eiles, užsigauname kai mums nepripažįsta patriotizmo, o to trupučio aukos pabijotume?* Ar manytume, kad kai nėra didelių progų tėvynei aukotis, tai nereiktų ir mažų? Romėnai sakydavo, kad saldu mirti už tėvynę, o šių dienų patriotai juos papildo: malonu dirbti ir aukotis tėvynei— ir dirba susikaupę jos dirvonuose.

Blaivumas ir blaivinimas yra irimasis prieš srovę. Prieš jį stovi mada, paprotys, didelės galybės minios veiksmuose. Prieš srovę eiti reikia jėgų ir drąsos. Į rungtynes neina seniai, bet tie, kurie jauni. Jaunime gludi turtingi klodai tų gerų savybių, jų visai užtektų mūsų gyvenimo nublaivinimui. Kad tik toji energija išsijudintų! Kad tik atsirastų pranašas kurio sielos ugnis savo kibirkštėmis uždegtų ir įliepsnintų jaunųjų krūtines! Kad atsirastų!.. O gal tuo pranašu pabus pati tauta. Pakelkite akis ir žiurėkite... Tauta varguose ir pavojuose, jos vaikai neturi duonos ir darbo jos mažučiai auga be šviesos, išblyškę; jos dvasia tamsos ir svetymybių smelkiama, o tie, kur pašaukti jos gynė jais ir rytojaus statytojais, tie laiką, turtą ir jaunąsias jėgas aikvoja prie buteliuko, o mes kiti stovime šalti, lyg sustyrę, lyg nematytume ar nesuprastume, kas dedasi... Tauta šaukiasi, šaukiasi tavęs, jaunuoli. Esi geras, esi kilnus, esi drąsus, esi tvirtas, stok į darbą... Tautos labui negerk ir negirdyk!

A. Radeika.

Daug užkariauta, bet maža laimėta

1937 m. liepos mėn. didžiausiame Kinijos mieste ir uoste — Šanchajuje įvyko smulkus kinų ir japonų kareivių susirėmimas. Tą įvykį Japonija paskaitė didžiausiu Kinijos nusikaltimu ir pradėjo formalų, nors neoficialų karą.

Tas įvykis tai tik priežastis, tai tik kibirkštis, kuri pakūrė jau seniai japonų paruoštą karo laužą Kinijoje. Japonai, sausakimšai susigrūdę savo saloje, sukūrę milžinišką pramonę, prigaminę dideles armijas įvairiausių verslininkų, neturi pakankamai savo krašte žaliavos pramonei, neturi tinkamų rinkų savo pramonės gaminiams, neturi vietos pas save įvairių verslų piliečiams. Laikydami didžiulę žemyno ir vandens armiją ir nuolat ją ginkluodami ir didindami, neturi nei pinigų, nei ūkio išteklių ją išlaikyti, modernizuoti. Todėl ir jie, kaip Vokietija ir Italija, pradėjo ieškoti erdvės, laisvų vietų, naujų šaltinių, kad svetimais turtais būtų galima sukurti galybę, prieš kurią drebėtų baltasis žmogus. Japonija tą laisvą erdvę surado Kinijoje.

Kinija, tai daugiau kaip 400 milijonų gyventojų, tai platus, didelis kraštas, kuriame tūno milžiniški plotai nepaliestų žemės turtų: aukso, platinos, geležies, anglies, žibalo ir t. t., tai milijonai pigiausių ir ištvermingiausių darbininkų, kurie sunkiausį darbą dirba už saują ryžių, tai neprisotinama ir pelningiausia rinka pigiems pramonės gaminiams, tai kraštas, kuriame gali rasti geras vietas šimtai tūkstančių pirklių, amatininkų ir kitų įvairiausių verslų žmonės. Tas taip turtingas kraštas yra viso pasaulio išnaudojamas, čiulpiama jo brangiausi syvai. Todėl japonams ir parūpo vieniems išnaudoti šio krašto galybę. Bet ir kiniečiai, nors ir labai susiskaldę, nustoję valstybinių ambicijų, pradėjo priešintis japonų planams. Jie paskelbė griežtą boikotą japonų prekėms, tuo būdu užkirsdami kelią ekonominiam pasikėsinimui. Japonai, patyrę, kad tuo būdu Kinijos neužkariaus, pradėjo formalų karą ginklu.

Prasidėjus karui, kuris iki šiol oficialiai vis dar nepaskelbtas, japonų generolai tvirtino, kad per 2 mėnesius jie visą Kiniją pereis skersai ir išilgai, užkariaus ją. Tada visą kraštą suskirstys į kelias provincijas, kurių priešakyje pastatys iš kiniečių sudarytas vyriausybes, visais atžvilgiais priklausomas nuo japonų. Tokiu būdu paėmę kraštą į savo rankas, pradės eksploatuoti jo turtus, žmones ir Kinijos galybę. Įvedę savo tvarką ir prisisotinę kinų turtais, japonai galvojo suorganizuoti iš kinų ir japonų didelę galybę, kuri pajėgtų iš Tolimųjų Rytų visai išstumti Angliją, Ameriką, Prancūziją, o pirmiausia Sovietų Rusija ir vėliau daryti žygius, kad ir Indija, Japonijos vadovaujama, išsivaduotų iš baltųjų globos. Po to jau, Japonijos globojama Kinija ir Indija paskelbtų kovą baltajam žmogui, kurį išvytų ne tiktai iš savo kraštų, bet sutriuškintų jo galybę Europoje ir Amerikoje. Baltasis žmogus pasidarytų vergas, o visur viešpatautų geltonosios rasės žmonės.

Tai ne fantazija, bet nuo seniai japonų skelbiama realybė, kuri šiuo metu jau vykdoma. Ar tie planai pavyks, ar kurdami tokią galybę patys nežus, nepraras ir to,

VL. R.

3)

TEGUL SKAMBA MŪSŲ DAINOS...

„Varpo" choro įspūdžių pluoštai

„Kariuomenėj"

Iš „Maisto" po alučio ir skanių dešrelių važiuojame įvairiosna kariuomenės dalysna: aviacijon, priešlėktuvinėn apsaugon, Karo Mokyklon, 2 ir 5 pėstininkų pulkuosna. Visur sutinkame nuoširdumą, linkėjimus, sveikinimus, kalbas. Karo Mokykloje suvalgom kariūniškus pietus. Pietų metu koncertuojame. Drauge su žodžiais ir melodija liejasi iš visų mūsų širdžių džiaugsmo ir kartybių ašaros. Matome prieš save sėdinčius aukštus karininkus, kurių veidais rieda stambūs gilaus jausmo lašai. Ko tie seneliai verkia? Ar kovų laukuose nekentę šalčio ir bado? Ne! Ir juose, kaip mumyse, yra daug susitelkusios energijos, kuri nieku kitu būdu neišsieikvoja. Ir kariūnų veiduose jaunuoliška nuotaika, ir jiems žinoma yra tai, ką mes savose širdyse skausmingai puoselėjam ir nešiojame. Jie mus be skanių pietų pavaišina dar linksma nuotaika, gyva, galinga kareivio daina.

Kitas tos dienos mūsų koncertas buvo skirtas 5 pėstininkų pulkui. Mus, praeinančius pro susirinkusią sausakimšai salę, visi pasveikino netilstančiomis ovacijomis ir pagerbė atsistojimu. Koncerto metu musės zirzimą salėje nugirstum. Bet dainai pasibaigus, vargu kas besulaikytų entuzijazmą, kuris reiškėsi iš kiekvieno prasto kareivėlio širdies kietu ir skambiu plojimu.

Po koncerto vaišės, už pobūvio salės orkestro garsai, skirstą mūsų liaudies melodijas. Nuotaika, nuotaika! Pargrįžtame iš Šančių jau vėlybą naktį. Rytojaus dienai skelbta ekskursija autobusais aplink Kauną dėl nepatogių oro sąlygų neįvyksta. Mažesnėmis ir didesnėmis grupėmis pasiskirstę lankome dailės parodą, Čiurlionies galeriją ir kitas įdomias vietas. Visur randame tai, ko dar nei karto nėsame matę. Stebimės materialine ir kultūrine savų brolių pažanga.

Šaulių sąjungoj pietūs, trumputis koncertas, sveikinimai, dovanos vėl naujai nuteikia, vėl atgaivina jau pradėjusius jausti nuovargį choro dalyvius.

Valstybės Teatre

Dar nauja diena. Įspūdžiai, kurie visam gyvenimui palieka. Jau antrą kart repetuojame su Valstybės Radiofono orkestru. Šį kart Valstybės teatre. Paskutinė repeticija. Vakare koncertas, kuris nuaidės radijo bangomis visam pasauliui. Koks nerimas ir kokis džiaugsmas. Dėl kiekvieno mažmožio žmogus imi drebėti. Chorvedys dar nusiskundžia, esą, maža choristuose susikaupimo. Kas tokiom valandom artėjant susikaups? Viena tik kiekvieno širdyje neišdyla: parodyti viską, ką tik savyje turime. Pagaliau sustojame scenoj. Nuo publikos mus skiria tik uždanga. Tuoj ji pakils. Pakyla. Ūžesys, plojimas, šaukimas „Valio". Atrodo, ims mus ir nuneš tas bendras ūpas, džiūgausime ir mes drauge su visais. Bet... stovime. Stovime tylūs, lyg aukai pasirengę. Žinome, kažkur dabar radiošpikeris skelbia: „Transliuojame iš valstybės teatro, uždanga jau pakilusi, publika reiškia savo entuziazmą..." Gal ir kitaip jis sako, mes jau negalvojame apie tai. Galvojam tik, manom: ką mes pasakysime. Prieš mus tiekas publikos, tokios mielos ir artimos, taip puikiai mus suprantančios, mokančios kritiškai įvertinti kiekvieną meno kūrinį. Nelyginame mes dabar šios publikos su ta, kuriai įvairiuose krašto kaimuose tekdavo dainuoti. Ir lygindami nebesulygintumėm. Bet ir nelyginę rasime viena bendra: ir vienoj ir kitoj karštos lietuviškos širdys.

Pradedame. Pirmoji koncerto dalis: „Tėvynei aukojam", „Gegute raiboji", „Oi, neklausk", „Pasisėjau žalią rūtą", „Oi, sunku", „Oi, ko atjojai", „Op, op! Kas ten?", „Merguželė", „Motule mano", „Čia mes gimėm". Po kiekvienos dainos ovacijų ovacijos. Tokių mes niekad nebuvom girdėję. Kai kurias dainas kartojame, kai kurių net norėdami pakartoti, atrodo, neistengtumėm. Galigerklyje tvenkiasi kažkoks kartėlis, neišreiškiamas, nenuryjamas. Kankinąs. Uždanga leidžiasi. Publika ūžte ūžia. Jaučiame, kad ant mūsų galvų byra, krenta rožės ir kitos gėlės, su jomis sunkiasi iš mūsų akių susijaudinimo ašaros, norėtumėm visi vienbalsiai sušukti:

— Broliai, už ką taip mums!

Bet mūsų balsas dingtų toj ūžesio ir džiaugsmo jūroj. Jis sutrukdytų gal tiktai tą didelę šventę, kuria visa lietuvių tauta švenčia. Ne! Nebesutrukdytų jau. Šventė visoj savo galioj. Skelbiama pasauliui aimanos giesmė, vargo daina ir džiūgavimas, su kuriuo visa tai sutinkama ir sveikinama.

Valstybės Teatro sveikinimas, Kipro Petrausko žodžiai ir intonacija smeigiasi į širdį, atrodo, jau nė nepaliesdami ausies. Gėlės, dovanos nešte nešamos. Publika kelia nenutilstamas ovacijas. Valstybės Teatro artistai ir artistės suriša mus tautiškais meilės ryšiais. Lyg mes toj scenoj būtumėm karaliai, lyg žymūs nugalėtojai. Tiek mums pagarbos, tiek nuoširdumo.

Uždanga leidžiasi ir kyla kelis kartus.

Po trumpučio protarpio dainuojame toliau: „Kur bėga Šešupė", „Išjoj bernelis", „Šią tamsią, naktelę", „Užtrauksim naują giesmę", „Pavasaris", „Susimąstė", „Kur sapnų grožybė", „Pabuskim iš miego", „Drangi drangelė", „Mano gimtinė".

Trečioj koncerto dalyje atliekame su Valstybės Rediofono orkiestru trijų dalių kantatą: „Vasario 16-ji diena".

Publikoje triukšmas, sunku aprašyti koks. Šaukimai „valio!" atrodo, niekad nesibaigs. Chorvedys užintonuoja ir visi drauge sustoję: publika, orkestras ir mes giedame Tautos himną. Po to uždanga lėtai leidžiasi. Mes einame nuos scenos šluostydami ašaras, iš publikos širdžių, girdime, liejasi patriotiška daina. Stipri, galinga, siekianti dangaus aukštybes.

Po koncerto Valstybės Teatro patalpose surengiamos mums vaišės, kuriose visas meniškas teatro pajėgų sąstatas vaišina mus. Po vaišių dar padainuoja mums J. Mažeika, „šešių vėjų" kvintetas ir kit. Nuotaika visuose pakilusi, jauki ir linksma. Jaučiame didelį nuovargį, bet drauge esame ir laimingiausi laimingiausių. Buveinėn grįžtame su kupinomis įspūdžių širdimis. Jei kauniečiai pasakoja, kad panašias valandas reikia laikyti istorinėmis, kad jos iš tikrųjų tokios buvo, ką galime pasakyti mes, vilniečiai?

Rytojaus diena lyg ir nepastebima. „Pavasario" jaunimo Federacijos pietūs su gražiomis ir nuoširdžiomis kalbomis praeina vakarykščių įspūdžių neužklodami. Tai lyg tik mažytis priedas prie ano didžiojo jausmo, kuris amžiams širdies gilumoje pasiliko.

(B. d.)

Devintos Pabaltės valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijos atidarymas Kaune. Dešinėje—Latvijos užsienių reikalų ministras Munteras su Latvijos delegacija. Kairėje—Estijos užsienių reikalų ministras Selteris su estų delegacija. Viduryje — Lietuvos užsienių reikalų ministras J. Urbšys su Lietuvos delegacija.

ką šiandien turi, parodys artimiausia ateitis. Karas su Kinija, tai labai rizikingas žygis. Nors Kinija, kaip tauta, jau gyvuoja keli tūkstančiai metų, tačiau jos užkariauti nieks neįstengė. Tiesa, buvo užkariavę, bet visi Kinijoje sutirpo, su kinais sutapo, o Kinija paliko tokia pat, kokia buvo. Ir Japoniją gali sulaukti tas pats likimas. Dėl to japonai norėtų kinams tiktai vadovauti, tvarkyti jų ekonominį ir politinį gyvenimą, visai neliesdami kolonizacijos ir emigracijos Kinijon.

Šiuo metu Japonija dar tiktai ginklu skinasi sau kelią į plačiąją Kiniją. Tas kelias labai vingiuotas ir netikras. Pirmiausia jis labai sunku prasiskinti. Japonų generolai labai pasiriko, tvirtindami, kad per du mėnesius užkariaus Kiniją. Šiandien jau ir patys prisipažįsta, kad karas gali užsitęsti net 10 — 20 metų. Tačiau tokio ilgo karo Japonija nepajėgs išlaikyti. Per 10 — 20 metų užkariavus Kiniją, Japonija nepajėgs ir rankų pakelti. Tada ją ir pirštu, kas norės, parblokš, o Kinija ir užkariauta nebus nugalėta. Šiandien japonai yra užkariavę beveik trečdalį Kinijos, bet nugalėję labai mažai. Jie užkariautose teritorijose valdo tiktai didžiuosius miestus, gelžkelių stotis, sauskelių svarbiuosius punktus. O mažesniuose miestuose, miesteliuose, kaimuose viešpatauja kinai — partizanai. Jie netikėtai užpuola japonų įgulas, tiltus, stotis, sandėlius sunaikina tai, sulygina su žeme ir vėl pranyksta. Kinijoje gimsta milžiniškas patrijotizmas, didelės ambicijos išvyti svetimuosius ir sukurti savo galingą valstybę. Kinija jungiasi vienan vienetan. Norint užkariauti užimtas sritis, reikia laikyti milijonus kariuomenės. Dabar japonai laiko Kinijoje milijoną kareivių, kurie išlaikyti kaštuoja milijardus jenų. O tos jenos tirpsta, Japonijos Bankas tuštėja. Per 1 metus mokesčiai padidėjo net 160%, eksportas visai nukrito, įsiskolinimas be galo pakilo. Japonai vos kvėpuoja. Tas karas iščiulps jiems visas jėgas. Iki šiol Kinijoje žuvo ir buvo sužeista 740.000 japonų. O kur dar galas. Tuo tarpu Kinijai kareivių pakaks ir 50 metų. Netruks ir maisto, o ginklų pakankamai duoda Sovietai, Anglija, Amerika. Čan-Kai-Šekas japonus leidžia Kinijos gilumon, kur sunkus susisiekimas. Jis nori juos įsivilioti gilyn ir vėliau suduoti jiems smūgį, koks Napoleonui teko Maskvoje. Žodžiu, Japonija įsileido į rizikingą žygį. Grobdama svetimas žemes, gali jomis paspringti, geriausiu atveju jų nesuvirškinti.

J.

Girtavimas mūsų literatūroje

(Paskaita, skaityta Blaivybės d-jos susirinkime).

Galingąjį ir išmintingąjį žmogų, kurs šiandie moka aukštai pakilti į padanges ir plaukti per plačiąsias jūras, kurs yra pasiekęs didelės tobulybės technikos ir išradimų srityje, žmogų — pasaulio valdovą — jau iš senų senovės yra pavergęs nedidelis tyro skystymėlio indas, kurs vadinasi buteliu degtinės.

Nerasime tautos, luomo, giminės ar net šeimynos, kur tas žmogaus priešas nebūtų giliai įleidęs šaknų, kur jis neneštų žmonių giminei ligų, ašarų, nelaimių, išsigimimo ir vargo.

Išpurtęs, sudribęs, susiraukšlėjęs veidas, pamėlynavusi nosis, susitraukę plaučiai, sudeginti viduriai, sunaikintas, nualintas ūkis, nelaiminga šeima — tai degtinės darbo žymės.

Žmonės įpratę naudotis to skystymėlio svaiginamąja galia įvairiomis progomis: pirkimo, pardavimo, sutuoktuvių, švenčių, o kartais net ir laidotuvių.

Vienas džiaugsma tuo svaiginančiu gėrimu „aplieja", kitas savo vargą jame „skandina", o trečias įpratęs, dėl paprasto malonumo geria. Bepigu, jei kam šioks ar toks gėrimas nėra gyvenimo taisyklė, o tik išimtis! Ir vargas, jei kam butelis yra „kasdieninė duona", be kurios negali apsieiti.

Būdama toks „svarbus" veiksnys žmonių gyvenime, degtinė palieka savo pėdsakus ne tik gėrikų tarpe, bet ir raštuose, literatūroje. Ten jos vardas įamžintas įvairių rašytojų kūriniuose ir visoms kartoms paliktas žmonių skurdo atminimas, ten yra jos ypatybės ryškiai iškeltos ir skaitytojams parodytos.

Neilgas palyginti mūsų literatūros amžius, tačiau ėmę nagrinėti savo rašytojų kūrinius, surasime juose daug puslapių, skirtų girtavimui ir jo pasekmėms aprašyti.

Mūsų seniausias XVIII a. poetas Kristijonas Duonelaitis, parašęs keturių metų laikų poemą, kurioje gražiai vaizduoja gamtą, pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą, skiria savo poemoje tam tikrą vietą ir girtuokliui bei girtavimui. Jo aprašomi vargo prislėgti lietuviai baudžiauninkai, kitaip dar būrais vadinami, po sunkaus darbo turi ir linksmesnių gyvenimo valandų. Tai esti dažniausiai rudenį, kai kiekvienas turtingesnis gali linksmiau paūžti, smagiau laiką praleisti ir pasigėręs visokių išdaigų pridaryti. Bet ne tiktai ruduo girtavimo laikas. K. Donelaičio kalbamajame kūrinyje randame ir nuolatinių girtuoklių, kurie visuomet degtinėje mirksta. Štai, pavyzdžiui, būras Plaučiūnas, tinginys ir girtuoklis, visą atspėjamą laiką skiria smuklei. Jis nepraleidžia nė vienos progos išsigerti. Apie jį poetas šit kaip rašo:

Tas nenaudėlis Plaučiūnas,
pas Kasparą pernai
Talkoja pavitots, taip baisiai
buvo įgėręs,
Kad jis naktyj, ant tamsių laukų
klydinėdams,
Budę (pustyklę *V.M.*) naują su
dalgiu šukėtu prapuldė.

Pagaišenęs dalgį, Plaučiūnas ėjo į Karaliaučių naujo pirktis, bet nuėjęs vėl pasinaudojo proga ir „budę su nauju dalgiu nusipirkt užsimiršo". Maža to. Pragėrė dar paskutinį sa kuinpalaikį ir „pėsčias po dviejų savaičių vos parsibastė".

Suprantama, šitaip gerdamas, Plaučiūnas visai nežiūrėjo savo ūkio. Todėl nusigyveno ir apšepo.

Antras K. Donelaičio „Metų" girtuoklis, labai panašus į Plaučiūną, tai Dočys, kurs amžinai degtinės trokšdamas, vis į karčiamą žiūri ir „gurkščiodamas laižos". Šis pasigėręs mėgsta patriukšmauti. Jei kada atsidėjęs dirba, tai tik skatiko norėdamas uždaužti degtinei. Visuomet ką uždirbdamas prageria. Todėl kai kada ir alkanų dienų susilaukia ima net varnas maistui medžioti. Kartą, varnas šaudydamas, net kaimų trobas sukūreno ir į teismą pakliuvo. Apie girtuoklį Dočį K. Donelaitis šitaip rašo:

Dočys, ėst varnienos permier
užsigeidęs,
Bėdžiui tam glūpam loduotą
puloką davė,
Liepdamas, kad jam tuo nušautų
dvylika varnų.
Duraks, paikas vaiks,
gaspadoriaus savo paklausęs,
Varnų mušt, tuojaus, kiek reik,
su puloku bėgo.
Štai, ant kraiko jis išvydęs didelę
varną,
Šovė taip durnai, kad šaudams
uždegė skunę
Ir kaimynų tuo visas supleškino
trobas.

(B. d.)

V. Martinkėnas

KORESPONDENCIJOS

Švenčionių apskr.

Švenčionys. *Priteisė sumokėti algas.* Kaip žinia, buvęs Švenčionių „Ryto" d-jos valdinis kuratorius Step. Vilianovskis visus „Ryto" darbininkus atleido nuo darbo nesumokėjęs jiems algų. Tad šie kuratorių apskundė teismui. Šių metų sausio 31 dieną Švenčionių teismas nagrinėjo trijų „Ryto" mokytojų bylas: Leono Matkevičiaus, Boleslovo Čepulionio ir Hermano Misiūno. Teismas priteisė išmokėti jiems priklausomą atlyginimą, kiekvienam po 1.600 auksinų ir grąžinti teismo išlaidas.

Girdėti, kad naujas Švenčionių „Ryto" kuratorius Januševskis teismo sprendimu yra nepatenkintas ir ketinąs bylą perduoti į apeliacinį teismą.

Š. K.

Munkuškiai, Švenčionių valsč. *Jaunučių pramogėlė.* Munkuškių kaimo vaikai lanko Juodiškio valdinę pradžios mokyklą, kuri yra už 3 km. nuo Munkuškių. Tačiau tėvai kiekvienų mokslo metų pradžioje, nors per didžiausį vargą, išsirūpina deklaracijas, nusisamdo mokytoją ir savo vaikus moko namie.

Šiemet sausio 28 d. tėvai, mokytojo Jono Vinciūno padedami, buvo surengę vaikams eglutę. Malonu buvo ne tik tėvams, bet ir svečiams džiaugtis mažais vaikučiais, kurie gražiai atliko įvairią eglutės programą. Matyti, kad mokytojas, vaikučius mokydamas, negailėjo triūso. Tad ir nenuostabu, kad mokytojas tėvų bei vaikučių yra gerbiamas ir mylimas.

Nors munkuškiečiai beveik visi yra mažažemiai ir gyvena nepasiturinčiai, bet šviestis stengiasi visomis išgalėmis. Pernai Munkuškių kaime buvo prenumeruojama tik 2 egz. „Aido", o šiemet jau 10 egz. Be to, gaunama 2 egz. „Vilniaus Žodžio" ir 7 egz. „Vilniaus Aušros".

Š. K.

Kukiškė, Švenčionių valsčiaus. *Švietimo reikalai.* Čia dar iki pereitų mokslo metų pabaigos veikė Švenčionių „Ryto" d jos mokykla. Praėjusiais metais šią mokyklą kuratorijai uždarius, tėvai susirūpino vaikų naminiu auklėjimu. Nors vaikai lanko Tračiūnų valdinę pradžios mokyklą, bet, kadangi joje nemoko lietuvių kalbos, tai tėvai nusisamdė mokytoją ir savo vaikus gimtosios kalbos pamoko namie.

Sausio 29 d. Kukiškėje mokytojos M. Verikaitės rūpesčiu buvo surengta vaikams eglutė, kurios pasižiūrėti susirinko ne tik vaikai, bet tėvai ir jaunimas. Vaikučiai pasakė daug gražių eilių, gražiai padainavo ir pažaidė.

Po to, jaunimas, išnešęs eglutę, suruošė šokius. Malonu pažymėti, kad, nors kai kurie apylinkės kaimai jau yra sugudėję, Kukiškėje jaunimas svetimai įtakai dar nepasidavė. Jie gražiai dainuoja, ypač vyrai, skambias lietuviškas dainas ir vietoje tangų bei fokstrotų šoka lietuviškus šokius, pav.: suktinį, klumpakojį, karklus, mėnesėlį ir kitus.

Š. K.

Suvalkų apskr.

Žagarai, Beržnyko valsč. *Nepatvirtino deklaracijų.* Žagariečiai, sužinoję, kad yra išleistas įstatymas, kuris leidžia įteikti mokyklų inspektoriams tėvų pasirašytas deklaracijas ir reikalauti, kaip mokyklose būtų įvesta lietuvių kalba, tuojau deklaracijas pasirašė ir nuvežė Beržnyko valsčiaus vuitui, kad patvirtintų jų parašus. Vuitas deklaracijų nepatvirtino. Jis pareiškė neturįs tokio įstatymo ir kad Suvalkijoje tuo reikalu nesą jokio parėdymo.

Jau treti metai Žagarų valdinėje mokykloje mokina mokyt. Velička. Jis lietuvių kalbos visai nemokina, tikybos taip pat nedėsto lietuviškai.

Žagariečiai buvo nusiuntę mokyklų inspektoriui prašymą, kad mokyt. Veličką pakeistų kitu mokytoju, bet iki šiol jie atsakymo negavo. Dabar tėvai ruošiasi tuo pačiu reikalu prašymą rašyti mokyklų kuratorijai.

Sausio 25 dieną į Žagarus buvo atvažiavęs valsčiaus vuitas, kuris ragino jaunimą susirašyti į organizaciją „Młoda Wieś" ir siūlė kažkokių nelietuviškų knygų. Žagariečiai nesusirašė ir knygų nepaėmė, pasiaiškindami, kad jie laukia lietuviškų organizacijų, kurios turėsiančios lietuviškų ir nelietuviškų knygų.

Brėslaujos apskr.

Neverėnai, Vydžių valsč. *Tamsumo pasekmės.* Neverėnai yra nemažas kaimas, bet labai nuskurdęs, o gyventojai tamsūs ir visai atsilikę nuo gyvenimo, nes visame kaime nei vienas ūkininkas neprenumeruoja laikraščių. Jaunimas, net ir seniai, ilgais žiemos vakarais tik kortomis lošia. Kaime gyvena vieni lietuviai.

Šiemet čia pradėjo veikti, kaip patys žmonės vadina — „kolas" ir „strzelciai". Abidvi organizacijas įsteigė valdinės Janavo mokyklos mokytojas Gaidamavičius. Sausio mėn. 29 d. „kolas" buvo surengęs šokius su vaidinimu. Už surinktus pinigus vaidintojai taip nusigėrė, kad viens kitam net galvas pradėjo skaldyti, o Vainauskytei supiaustė peiliu ranką. Tai vis baisaus tamsumo pasekmės.

Tiesa, kai kurie ūkininkai gal užsiprenumeruotų lietuvišką laikraštį ir savo vaikus pamokytų lietuvių kalbos, bet bijo vietos gyventojo Dudėno. Jis vis baido policija sakydamas, kad ši už tai neva rašysianti protokolus ir būsią įvairių baudų. Iš tikro nėra reikalo bijoti vieno neišmanėlio grąsinimų, nes *niekas už laikraščių skaitymą negali bausti.*

Tad ir neverėniškiams jau vyriausias laikas būtų susiprasti ir vietoje kortų užsiprenumeruoti lietuvišką laikraštį, kuriame rastų daug naudingų žinių ir pamokymų

Š. K.

Ašmenos apskr.

Biliai, Dieveniškio valsč. *Paveikslai, sekvestratoriai ir kt.* 1938 metais vasario 26 d. Dieveniškio policija, turėdama Ašmenos storastos įsakymą (Nr. B 230), uždarė Bilių „Ryto" skaityklą ir paėmė ne vien skaityklos, bet ir skaityklos vedėjo knygas, paveikslus, įvairius raštus ir kt. Paimti daiktai sukrauti šaltyšiaus pavaduotojo M. Agorio svirne, kur ir dabar tebeguli, tebedulksta. Tarp tų daiktų guli skaityklos nuosavus Lenkijos Respublikos Prezidento prof. I. Moscickio portretas, kryžius ir skaityklos vedėjo N. Jasiuliono nuosavūs paveikslai: Popiežiaus, Šv. Kazimiero ir kiti.

Skaityklos vedėjas norėjo savo nuosavus daiktus, paveikslus, knygas, raštus atsiimti. Tuo reikalu 1938 m. kovo 16 ir birželio 17 jis buvo nusiuntęs Ašmenos apskrities storastai prašymą. Po kurio laiko jis gavo Dieveniškio policijos pranešimą, kad visi suimti jo ir skaityklos daiktai yra uždarytos „Ryto" d-jos kuratoriaus žinioje. Skaityklos vedėjas pas kuratorių kreipėsi su prašymu tris kartus. Paskutinį kartą šių metų sausio 16 d. Kiekvieną kartą vis įteiktavo jo paimtų daiktų sąrašą ir prašė juos sugrąžinti.

Kuratorius iki šiol dar tų daiktų nesugrąžino.

×

Šio sodžiaus ūkininkai už išskirstymą į viensėdžius turi sumokėti už kiekvieną ha po 14 auksinų. Be to, dar turi sumokėti gautą iš žemės banko paskolą ir todėl neįstengia mokėti valstybės ir savivaldybės mokesčių.

Nesumokėję mokesčių šių metų sausio 23 ir 28 dienomis buvo susilaukę sekvestratorių, kurie suėmė įvairius daiktus. Pav., iš V. Maselio paėmė 9 kilimus, 1 sermėgą ir 1 kailinius, iš St. Agario — siuvamąją mašiną, iš kitų — gyvulius ir kt. Bandė imti ir našlės V. Agarienės siuvamąją mašiną, bet ji parodė kvitus, kad mokesčius jau yra sumokėjusi.

Aštrakalnis.

Gardino apskr.

Marcinkonys. *Paskelbti valsčiaus tarybos rinkimai.* Šiomis dienomis Marcinkonių valsčiaus vaitas išsiuntinėjo išrinktiems seniūnijų tarybininkams pranešimus, kad vasario 10 dieną Kapiniškių sodžiuje įvyks valsčiaus tarybos rinkimai. Rinkimų komisijos pirmininku yra paskirtas valsčiaus sekretorius Pšanovskis.

Reikia tikėtis, kad išrinkti lietuviai tarybininkai tuose rinkimuose visi dalyvaus. Tai yra jų pareiga, kurios nė vienas gal neatsisakys atlikti. Lietuviai gyventojai juos tam ir rinko, kad jie paskui *iš savo tarpo išrinktų į valsčiaus tarybą lietuvius*, kurie valsčiaus reikalus sugebėtų tvarkyti tinkamai.

Taigi vasario 10 dieną visi tarybininkai atlikite savo pareigą

M

KRONIKA

Sugrąžinti Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos įstatai

Kaip buvo rašyta, Vilniaus vaivadai pasiūlus naujai steigiamos Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos veikimo plotą palikti vien Vilniaus vaivadijos ribose, steigėjai, negalėdami su tuo sutikti, paprašė įstatus nusiųsti Varšuvon, Vidaus Reikalų Ministerijon. Vaivadijos įstaiga sutiko.

Dabar tenka sužinoti, kad Vidaus Reikalų Ministerija įstatus sugrąžino Vilniaus vaivadijos įstaigon, kad būtų išbrauktas straipsnis apie skyrius. Kitokių sąlygų nepastatyta. Apie tai vaivadijos įstaiga steigėjams pranešė vasario 3 dieną. Vasario 4 d. steigėjai vaivadijos įstaigai pareiškė, kad jie Vidaus Reikalų Ministerijos pastatytą sąlygą dėl skyrių priimti sutinka.

Vaivadijos įstaiga tą pačią dieną įstatus steigėjams sugrąžino, kad dėl pakeitimo jie būtų iš naujo perrašyti ir tų pačių steigėjų pasirašyti. Vaivadijos įstaigos valdininkas Lebeckis steigėjams negu pareiškęs, kad perrašytus įstatus vėl įteikus, iš karto galima būsią šaukti Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos steigiamąjį susirinkimą ir rinkti jos pirmąją valdybą.

Kun. K. Čibiras pakviestas į Kauną skaityti paskaitų

Lietuvos Katalikų Blaivybės Draugija ir Lietuvos Blaivinimo Sąjunga šį mėnesį rengia žiemos blaivybės savaitę. Teko sužinoti, kad ta proga Lietuvos Blaivinimo Sąjunga yra atsiuntusi Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos pirmininkui kun. K. Čibirui pakvietimą atvažiuoti Kaunan ir tenykščiams blaivininkams paskaityti vieną kitą paskaitą apie blaivybę.

Kun. K. Čibiras, jeigu gaus Vilniaus Miesto Storastijoje užsienio pasą, Kaunan ketina išvykti šio mėnesio viduryje.

Amatininkai paminėjo Blaivybės savaitę

Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos valdybos prašoma Lietuvių Amatininkų ir Darbininkų Draugija atskirai paminėjo Blaivybės Savaitę. Tuo reikalu sausio 5 d. šv. Mikalojaus parapijos salėje įvyko jos narių susirinkimas, kuriame gyd. St. Cepulis skaitė paskaitą apie alkoholį ir jo vartojimo žalingumą. Be to, prelegentas atsakė į visą eilę jam duotų paklausimų.

Susirinkime dalyvavo ir Blaivybės Draugijos valdyba. Jos pirmininkas kun. K. Čibiras pasakė pritaikintą kalbą. Džiaugdamasis lietuvių amatininkų ir darbininkų susidomėjimu blaivybės idėja, jis iškėlė visą eilę svarbių minčių, skatinančių vengti žalingo ir žmogaus garbę žeminančio girtavimo.

Kun. A. Mikailos jubiliejai

Tenka sužinoti, kad Vilniuje gyvenąs buvęs Kaltinėnų, Daugėliškio ir Kamajų parapijų klebonas kun. Aleksandras Mikaila šio mėnesio 14 dieną minės savo 50 metų amžiaus ir 25 metų kunigavimo jubiliejus.

Artistės Drangelienės koncertas

Vasario 5 d. Vilniuje viešėjo iš Kauno atvykusi amerikietė operos artistė B. Drangelienė. Tą pačią dieną ji išvyko į Varšuvą, kur vasario 7 dieną 22 val. 25 m. Varšuvos radiofone dainuos lietuviškas dainas. Jos dainų koncertas bus transliuojamas per visas Lenkijos radijo stotis. Be to, artistės Drangelienės dainavimo koncertai dar yra numatoma surengti Varšuvoje vasario 16 ir 19 dienomis.

„Varpo" choro dalyvių žiniai

„Varpo" choras yra gavęs pakvietimą šį mėnesį surengti koncertą Varšuvoje. Tam reikalingas naujas pasiruošimas. Tad visi choro dalyviai ir dalyvės prašomi uoliai dalyvauti visuose bandymuose, kurie įvyksta pirmadieniais ir penktadieniais 20 val. šv. Mikalojaus parapijos salėje.

Choro vedėjas.

Naujosios egzaminų taisyklės licėjuose

Švietimo valdžia yra išleidusi privatinių vidurinių mokyklų (neturinčių valstybinių teisių) licėjuose laikomiems egzaminams naujas taisykles. Pagal tas taisykles, licėjų mokiniai brandos egzaminus galės laikyti turėdami ne mažiau $17^1/_2$ metų amžiaus, turėdami naujojo gimnazijos tipo 4 klasių arba senojo gimnazijos tipo 6 klasių baigimo pažymėjimą, tarnavę kariuomenėje arba atlikę (su vasaros stovykla) karinius pratimus ir įteikę liudymą, kad jie nesą bausti. Keturi egzaminai reikės laikyti raštu ir vienuolika žodžiu. Vieno dalyko egzaminai galės trukti neilgiau kaip 30 minučių.

Eksternų egzaminai galės įvykti metuose 4 kartus. Neišlaikę egzaminų vėliau galės laikyti neapribotą skaičių kartų. Tuo tarpu iki šiol tokie „nelaimingieji" turėdavo teisę laikyti egzaminus tik tris kartus.

Pažymėtina, kad ir prie Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos esąs licėjus dar neturi valstybinių licėjų teisių. Vadinasi, ir jo mokiniai brandos egzaminus galės laikyti aukščiau sužymėtomis sąlygomis.

Rygos Lietuvių Gimnazijai 15 metų

Rygos lietuvių laikraštis „Lietuvių Balsas" rašo, kad sausio 29 d. Rygos Lietuvių Gimnazija paminėjo savo 15-kos metų veikimo sukaktuves. Buvo surengtas iškilmingas minėjimo aktas. Sveikino Latvijos švietimo ministras J. Čamanis, Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Latvijai Bizauskas, Lietuvių Latvių Vienybės D-jos pirm. inž. Ryteris, Latvijos Lietuvių Sąjungos atstovas red. Vronevskis ir visa eilė kitų. Po to buvo vaidinimai ir gimnazijos choro dainos.

Rygos Lietuvių Gimnazija prieš 15 metų pradėjo veikti, turėdama tik vieną klasę. Dabar ji tiek yra išaugusi, kad jau aprūpina lietuvių inteligentinėmis jėgomis visą Latvijos lietuvių visuomenę. Per 15 metų gimnazija turėjo 12 laidų, paruošė, apšarvojo mokslo žiniomis ir išleido į lietuvišką darbą apie 160 lietuvių jaunuolių. Daugelis jų mokėsi ir tebesimoko toliau Latvijos ir Lietuvos universitetuose, muzikos konservatorijose ir kitose aukštojo mokslo įstaigose.

Rygos Lietuvių Gimnazijos absolventai, norėdami ryškiau paminėti savo gimnazijos 15-kos metų sukaktuves, pasiryžo susiorganizuoti į atskirą draugiją.

Redakcijos atsakymai

Alvydžiui. Visi Kaune leidžiami lietuvių laikraščiai norint išsirašyti, galima kreiptis parašant tų laikraščių pavadinimus ir pridedant žodį *Kaunas.* Visi gaus.

Vietiniui. Pranešimą apie bylą gavome. Bet apie ją buvo rašyta anksčiau.

Marcinkonių vartotojų bendrovės „ARTOJO" visuotinis metinis narių

SUSIRINKIMAS

įvyks šių metų vasario mėn. 12 d. 1 val. p. p. Kazimiero Švedo bute. Narių dalyvavimas būtinas.

Valdyba.

Ir švedai susirūpinę

Prieš kelias dienas Švedijos krašto apsaugos ministras pasakė kalbą krašto gynimo klausimais. Jis, visų pirma, pabrėžė, kad šiais laikais Švedijos krašto apsauga turinti būti žymiai sustiprinta. Nors Švedijos nepriklausomybei jokio tiesioginio pavojaus negresia, tačiau kraštas turįs būti pasiruošęs bet kokiems galimumams. Švedija nereikalauja jokių teritorijų, priklausančių kitoms valstybėms. Jos vyriausybė jokiu būdu nesiekia primesti savo nuomonių kitiems Švedijos vyriausybės vienintelis noras yra ir toliau palaikyti taiką ir gerus bendradarbiavimo santykius su visomis valstybėmis. Švedija neieško nei konfliktų, nei santarvių. Nepaisant to, dėl paskutinių tarptautinės politikos įvykių tas saugumo jausmas, kuris per paskutinius dvidešimt metų buvo nusistovėjęs, sumenkėjo. Paskutinių metų padėtis katastrofiškai pasikeitė. Dabar svarbų vaidmenį vaidina pasaulinė supremacija. Didžiosios valstybės siekia padidinti savo pajėgą, patraukdamos į savo įtaką mažąsias valstybes. Iki šiolei Švedijai tokio spaudimo nebuvo daryta, tačiau švedai negalį būti tikri, kad jos nebus daroma ateityje. Taigi, švedai turi stengtis ir toliau pasilikti nepriklausomi nuo sąjungų, nes jie nenori įsivelti į jokį galimą konfliktą. Jei bus mėginama Švediją pavergti, švedams teks tam blogumui spirtis. Švedai vien tik norį ginti savo krašto nepriklausomybę ir savo laisvę, kas kaip tik reikalauja asmeninių pasiaukojimų ir susispaudimo tautinio ūkio srityje. Švedija ginklą pavartotų vien tik atveju, kad nebūtų kitokios išeities švedų tautos egzistencijai apginti.

KARAS ISPANIJOJE

Nacionalistų kariuomenė Katalonijoje visu frontu stumia vyriausybininkus prie sienos su Prancūzija. Vakaruose jie iš Bergo artinasi prie Puigcerdo (žiūr. įdėtąjį į „Aido" 12 num. žemėlapį). Viduryje nacionalistai iš Vich perėjo Ter upę. Rytuose vasario 4 d. nacionalistai užėmė Geroną ir tuojau nužygiavo Figueraso link.

Vyriausybininkai savo pranešimuose neneigia nacionalistų laimėjimų, tik nusiskundžia, kad jų aviacija padarė labai didelius nuostolius Geronoje, Figuerase ir kitose vietovėse.

Iš Katalonijos dabar bėga, kas tik gali ir kas nesitiki rasti pasigailėjimą pas nacionalistus. *Prezidentas Azana su visa vyriausybe perėjo sieną* ir pasislėpė Prancūzijoje. Premjeras Negrinas ir užsienių reikalų ministras Vajo lėktuvais išskrido Valencijon. Tūkstančiai bėglių prie sienos laukia, kad prancūzai jų pasigailėtų, ir priimtų pas save. Prancūzai jau pasidarė nuolaidesni ir bėglius priglaudžia. Iki šiol jų jau esą priėmę 80 000 žmonių, daugiausia moterų. Po Geronos paėmimo laukiama, kad tas pats likimas netrukus ištiksiąs ir Figuerasą, o tuomet bėglių skaičius dar labiau padidėsiąs. Prancūzai labai susirūpinę ir ieško lėšų jų išlaikymui. Didesniuose miestuose tveriami net atskiri komitetai.

Vasario 6 d. prancūzai atidarė sieną ir vyriausybininkų kariuomenei. Ji nuginkluojama ir varoma į atskiras koncentracines stovyklas. Milicininkai, pareiškę norą pereiti pas nacionalistus, vežami į Iruno tvirtovę Ispanijon; tokių atsirado apie 70.000 žmonių. Juos nacionalistai sutinka palankiai.

Vyriausybininkai į Kataloniją, matyt, jau pamojo ranka ir ją atiduoda be didesnio pasipriešinimo. Dabar jų visas dėmesys sukauptas į tą Ispanijos dalį, kuri yra išlikusi jų rankose, ir joje skubiai stiprinamos pozicijos. Gen. Miaha yra įsakęs pilti naujas pozicijas aplink Madridą, Valenciją ir kitus svarbesnius miestus. Kai kur pozicijos siekia keliolikos kilometrų platumo.

Lietuvoje keliamas sveikatingumas

Lietuvos vyriausybė, savivaldybės ir atitinkamos organizacijos visą laiką kreipia daug dėmesio sveikatos reikalams. Tos pastangos jau yra davusios gražių vaisių. Pavyzdžiui, 1936 metais Lietuvos valstybėje buvo 852 gydytojai, 549 dantų gydytojai, 214 felčerių, 500 akušerių, 370 gailestingųjų seselių. Šitas medicinos personalas buvo pasiskirstęs visame krašte, taigi ir sodžiaus gyventojams lengviau pasiekiamas. Žymiai padidėjo ligoninių apskričių miestuose. Pav., 1935 metais — 64, o dabar yra 70. Medicinos pagalbai pagerėjus bei patobulėjus ir žmonių mirtingumas žymiai sumažėjo. Labai pastebimai sumažėjo mirimai nuo džiovos ir kūdikių iki vienerių metų amžiaus.

Kad medicinos pagalba būtų dar prieinamesnė ūkininkams, nuo pereitų metų Lietuvos vyriausybė su savivaldybėmis pradėjo visose valsčiuose steigti sveikatos punktus. Sveikatos punkte yra gydytojas, akušerė ir gailestingoji seselė. Sveikatos punktai teikia medicinos pagalbą už nedidelį atlyginimą, o beturčius gydo visai nemokamai.

Dar tebesijaučia gydytojų trūkumas. Negeriau ir su ligoninėmis: jų taip pat dar nepakanka. Šituo atžvilgiu didelis įnašas bus Vytauto Didžiojo universiteto klinikos, kurių statyba pradėta 1937 metais ir šiemet rudenį bus baigta. Tai bus Lietuvos ligoninių ligoninė. Klinikos statomos Kaune, Žaliakalnyje. Lietuvos sąlygose tai milžiniški pastatai.

Klinikos su parku užima 13 hektarų žemės plotą. Jų pastatymas su moderniškiausiais įrengimais kaštuos apie 13 milijonų litų. Statyba vykdoma pagal vieno prancūzo arkitekto projektą. Klinikos turės 700 lovų. Jose bus visų specialybių skyriai, kurie mažesnėse ligoninėse nėra.

Klinikos turės didelės reikšmės viso krašto sveikatingumui kelti. Klinikos aptarnaus ne tiktai Kauną ir jo artimesnes apylinkes, bet į jas bus suvežami iš viso krašto sunkesni ligoniai, kuriems reikalingas specialus gydymas. Be to, universiteto klinikos bus ne vien gydymo, bet ir mokslo įstaiga. Joms teks stambus vaidmuo naujų gydytojų paruošime.

Subruzdo moterys Lietuvoje

Lietuvoje jau atsiranda žmonių, gerai išmokslintų ir pasiruošusių įvairiai valstybinei tarnybai, bet tarnybų negaunančių. Tuo tarpu yra gana daug vyresniosios kartos žmonių, užimančių net po dvi, o kartais ir tris tarnybas. Be to, yra šeimų, kurių tarnauja vyras ir žmona, abudu gaudami didokus atlyginimus. Vyriausybė, norėdama išlyginti turnybose tokį nelygumą ir suteikti vietų jų neturintiems, nutarė atleisti iš tarnybų tas moteris, kurių vyrai gauna ne mažesnį kaip 600 litų mėnesinį atlyginimą. Ši atlyginimo suma didinama kiekvienam šeimos vaikui po 50 litų. Vadinas, jeigu šeima turi 2 vaikus, tai žmona atleidžiama iš tarnybos tiktai tuo atveju, jeigu jos vyras uždirba ne mažiau 700 litų mėnesiui ir panašiai.

Moterys, kurioms gresia iš tarnybų atleidimas, labai subruzdo. Moterų delegacija lankėsi pas ministrą pirmininką. Neradusios pas jį savo pastangoms paramos, ruošia prašymą Seimui. Keliama šiuo reikalu daug argumentų už ir prieš. Tuo tarpu Ministrų Tarybos nutarimas jau vykdomas. Iki kovo 1 dienos turi būti atleistos iš tarnybų visos tos moterys, kurių vyrai gauna didesnį atlyginimą.

Įvairu-įdomu

Skaičių paslaptys.

Senovės Graikijoje buvo tokia filozofų mokykla — pitagoriečiai, pasivadinę šitaip save mokytojo Pitagoro vardu.

Pasaulio pagrindu ir vieninteliu principu jie laikė skaičių, nes buvo tiesiog sužavėti ir pavergti jų išvestų formulių bei teoremų tikslumu ir pastovumu.

Skaičius — vienintelis absoliutus, nepereinantis dalykas ir visas pasaulis tėra skaičių kombinacija. Viena, kas realu pasauly — skaičiai...

Trikampis su savo aiškiais, būtinais dėsniais ypač žavėjo žmonių fantaziją filosofijos ir matematikos mokslų vaikystės laikais. Jau Dekartas prancūzų filosofas rašė apie jį ištisus traktatus — knygos apie trikampį! — o garsus vokiečių poetas Goethe laikęs trikampį mistine figūra.

Skaičius trys buvo laikomas vyrišku, du — moterišku skaičium; jų suma — penki simbolizavo vedybas. Skaičius šeši taip pat buvo laikomas labai reikšmingu. Šv. Augustinas rašė apie šešiukę: — „Skaičius šeši gražus pats savaime, o ne tik todėl, kad Dievas sutvėrė pasaulį per 6 dienas. Greičiau atvirkščiai — Dievas todėl ir kūrė visatą per 6 dienas, kadangi tas skaičius yra tobuliausias ir liktų tokiuo, jei pasaulis būtų ir ne per 6 dienas sukurtas".

Pas slavus buvo didžiai reikšmingas Žvėries skaičius „666", pagal kurį buvo skaičiuojamos Antikristo atėjimo bei Paskutiniojo Teismo dienos.

Šita savotiška skaičių mistika gimė iš karto keliuose kraštuose: Babilonijoje, Sirijoje, Egipte, Indijoje — dar toli prieš mūsų erą.

Krikščioniškasis pasaulis perėmė tą skaičių kabalistiką (burtus iš Egipto, nors ir ne betarpiškai). Susikūrė net atskira filozofijos mokykla, kuri visa ko pagrindu laikė 1000 ir buvo įsitikinę, kad 1000-iais metais nuo Kristaus gimimo įvyks Paskutinis Teismas. Kada to nesulaukta, prie 1000 buvo pridėta 33 — Kristaus žemėje gyvenimo metų skaičius.

XVI amž. matematikas Štifelis, aiškindamas šv. Rašto pranašystes, priėjo išvada, jog pasaulio galas turėjęs būti 1533 metų spalių 3 d. Patikėję mokslininko išvedžiojimams, tūkstančiai žmonių pardavė ar išdalijo savo turtus ir melsdamies laukė nurodytos dienos. Tai dienai atėjus ir... praėjus, Štifeliui nieko nieko kita, kaip pareikšti, jog į apskaičiavimus įsibrovusi klaida.

1843 m. Amerikoje Viliamas Mileris sugebėjo įtikinti tūkstančius žmonių, jog pasaulio pabaiga bus tais pat metais naktį, iš 21-os į 22-os kovo mėn. dieną. Pasikartojo visuotinis žemiškų gėrybių likvidacijos istorija ir žmonių minios, susirinkusios ant kalvos Bostono apylinkėse, ėmė laukti, kada baigsis pasaulis.

Kažkoks šposininkas, suradęs didelį medžioklinį trimitą lygiai 12-ą valandą nakties, ėmė klaikiai trimituoti. Kilo didžiausia panika, kai kas jautė kyląs į orą, į dangų...

Tačiau ne vienas ten nepateko ir aukštant imta skirstytis į namus, o namie — laukti naujos Milerio nustatytos datos.

Apie skaičių puslaptingumą rašė ir kiti filosofai bei matematikai, bet vis dėlto jų paslapties neišaiškino

Pats alkoholinių gėralų nėgerk ir kitų negirdyk.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsieny|e — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas Liudvikas Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius Vincas Budrevičius